

Зелений світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№76 (239) лютий 2010

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

ООН ОГЛОСИЛА 2010-Й РОКОМ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

2010 рік оголошено Міжнародним роком біорізноманіття. Таким чином ООН прагне привернути увагу до необхідності охороняти і раціонально використовувати природу планети, об'єднати зусилля в справі збереження її екосистем і захисту особливо цінних об'єктів природи. Про це повідомили у Центрі новин ООН, пише видання Хрещатик.

Надмірне використання прісної води, енергетичних ресурсів, масова вирубка лісу, сучасні методи ведення сільського господарства та інші види діяльності людини чинять руйнівний вплив на навколишнє середовище, що призводить до скорочення біологічного різноманіття. На сьогоднішній день під загрозою зникнення перебувають більш ніж 7 тисяч видів тварин і майже 60 тисяч видів рослин.

Голова УЕА "Зелений світ" Юрій Самойленко звернувся до Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ з вимогою розслідувати факти переслідування та побиття відомого українського екологіста Володимира Борейка.

"Захисту сьогодні потребує не лише довкілля України, але й ті громадські активісти, які жертвовно борються за нього", — зазначив Юрій Самойленко. "Компетентні органи мусять знайти і покарати злочинців, які ігнорують чинне законодавство і замахнулися на життя порядних і чесних людей", — зазначив голова УЕА "Зелений світ".

На підтримку Міжнародного року біорізноманіття у ході 65-ї сесії Генеральної Асамблеї у 2010 році відбудеться одноденна нарада високого рівня за участі глав держав і урядів.

2000 року світові лідери ухвалили Декларацію тисячоліття, в якій визначили цілі розвитку в XXI столітті у восьми областях. Одна з цих цілей спрямована на скорочення темпів втрати біорізноманіття.

1992 року на Всесвітньому саміті з питань довкілля та розвитку в Ріо-де-Жанейро було ухвалено Конвенцію про біологічне різноманіття. Її ратифікували 188 країн, таким чином, вона стала одним із найбільш представницьких міжнародних договорів.

В УКРАЇНІ ВІДЗНАЧАЮТЬ ДЕНЬ ЗАПОВІДНИКІВ

Український природно-заповідний фонд налічує понад 6 тисяч об'єктів.

У більшості країн Європи близько десятої частини території займають землі природоохоронного фонду. В Україні, за різними підрахунками, цей показник не перевищує 5%.

Нині в Україні — близько двадцяти заповідників. Серед них, зокрема — «Медобори», який знаходиться на Товтровому пасмі. Це — унікальна геологічна пам'ятка, аналогів якій немає в усій Європі.

О. Ремовська, Радіо Свобода

ЛЮТИЙ

4 - 120 років від дня народження Тимофії Даниловича Страхова (1890—1960), українського вченого в галузі мікології та фітопатології, педагога

15 - Стрітєння Господнє

21 - Міжнародний день рідної мови

«ЛІСОПОВАЛ» ЧЕРНОВЕЦЬКОГО

Лідер однойменного блоку Київради Віталій Кличко разом з іншими депутатами фракції побував на ділянці по вул. Малишка біля станції метро "Дарниця", де напередодні було вирубано 250 дерев.

За словами політика, за декілька років команда мера Києва Черновецького передала під загрозою зникнення, і типові природні рослинні угруповання, які підлягають охороні. На підставі видання розроблятимуться наукові і практичні заходи, спрямовані на їх охорону, відтворення та раціональне використання. Про це повідомляє прес-служба Мінприроди України.

МІНПРИРОДИ ВИДАЛО ЗЕЛЕНУ КНИГУ УКРАЇНИ

Дане видання є першим офіційним державним документом, у якому зведено відомості про сучасний стан 800 рідкісних, таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні. Охорона цих угруповань не тільки забезпечить збереження відповідних ценозів, а й популяцій рідкісних видів рослин та екосистем.

«Зелена книга України створить передумови для активізації наукових досліджень, подальшого вивчення історичних етапів розвитку рослинності та виявлення закономірностей її сучасного формування, дозволить вивчити динамічні тенденції рослинності, прогнозувати їхній розвиток» — зазначив у вступному слові до видання Міністр Г. Філіпчук.

Видання Зеленої книги України — результат багаторічної праці науковців Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. Координацію робіт здійснювало Міністерство охорони навколишнього природного середовища України.

ХМЕЛЬНИЧИНУ ЗАЛІСНЯТЬ

Хмельницька облдержадміністрація закликає райони області збільшувати лісові насадження, повідомив заступник голови облдержадміністрації Володимир Кирилюк.

Про це повідомляє видання NEWSru.ua. "Лісистість області на сьогодні складає 13%. А є завдання довести її до 18%. Тобто потрібно посадити 9 тисяч гектарів", — зазначив В.Кирилюк.

За його словами, йдеться про ті землі, які є деградованими і малоефективними для ведення сільгоспробіт, — вони повинні своєчасно піддаватися консервації, тобто посадці лісів. "Цього вимагають і низка Указів Президента, і відповідне рішення Уряду, і прийнята свого часу програма "Ліси України", — пояснив він.

«Захисту сьогодні потребує не лише довкілля України, але й ті громадські активісти, які жертвовно борються за нього», — зазначив Юрій Самойленко. "Компетентні органи мусять знайти і покарати злочинців, які ігнорують чинне законодавство і замахнулися на життя порядних і чесних людей", — зазначив голова УЕА "Зелений світ".

Екологічна газета України.
Виходить з 1989 року.

Засновники газети: УЕА
«Зелений світ» та колектив
редакції.

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія КВ
від 10.05.1994 р.
Ідентифікаційний код
№

Адреса: Контрактова пло-
ща, 4, Київ-70,
тел./факс: 417 43 83

E-mail: zelsvit@p5com.com

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
і не повертаються. Листування
з читачами лише на сторінках
газети.

Надруковано УЕА «Зелений
світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель».

УЕА «Зелений світ» створе-
на в 1988 році як реакція суспі-
льства на жадливий екологіч-
ний стан в Україні, спричинений
Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації «Друзі
Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ»
була, на час створення, одним
з найперших неформальних
антирежимних видань, в якому
відкривалася правда про стан
здоров'я нації та екологічні не-
газарди в країні. Газета стала
рупором демократії. В епоху
тотального замовчування та
брехні на наших шпальтах від-
кривалися жадні картини радян-
ської дійсності.

У ТЛУМАЧІ ОПАЛЮВАТИМУТЬ СОЛОМОЮ

Ще в цьому опалювальному сезоні
котельні Тлумача працюватимуть на аль-
тернативному паливі, а саме на соломі,
якої заготовлено більше тисячі тон, — по-
відомив власкор.

Для придбання нових котлів і відповід-
ної техніки КМ виділяє 4,6 млн грн.

За словами голови Тлумачської РДА Ва-
силя Сеніва, використання альтернативного
палива лише в одному райцентрі дасть мож-
ливість зменшити споживання природного
газу на 50% і знизити собівартість теплової
енергії майже втричі.

В УКРАЇНІ – ВІТРЯКИ

Компанія «Маздар» (ОАЕ) вивчає пита-
ння будівництва на території України вітряків
для вироблення енергії, повідомив Віктор
Ющенко, пишуть на сайті proUA.

За словами Ющенко, вартість цього
проекту — близько 1 млрд. доларів.

Також, за його словами, з керівництвом
Об'єднаних Арабських Еміратів обговорю-
валася можливість співпраці з українськими
компаніями, які виробляють продукцію,
пов'язану з виробленням «чистої енергії»
— сонячні батареї та інше.

СУД ЗАБОРОНИВ ЗАСЕКРЕЧУВАТИ ВИСНОВКИ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

25 листопада 2009 року Львівський
окружний адміністративний суд проголосив
рішення, яким задовольнив у повному об-
сязі позовні вимоги МБО «Екологія-Право-
Людина» у справі за позовом до Держав-
ного управління охорони навколишнього
природного середовища про засекречення
висновків державної екологічної експертизи
у Львівській області.

Зокрема, Львівський окружний адміні-
стративний суд як суд першої інстанції:

- визнав незаконними дії Державного
управління охорони навколишнього при-
родного середовища в Львівській області з
віднесення висновків державної екологічної
експертизи до інформації, якій може бути
наданий гриф «ДСК» в Державному управ-
лінні охорони навколишнього природного

середовища в Львівській області;

- визнав незаконними та скасував по-
ложення наказу Держуправління охорони
навколишнього природного середовища в
Львівській області від 19.05.09 року № 31-і
в частині, що стосуються п.14 додатку №1
«Переліку конфіденційної інформації, якій
може бути наданий гриф «ДСК» в Державно-
му управлінні охорони навколишнього при-
родного середовища в Львівській області;

- зобов'язав Державне управління охоро-
ни навколишнього природного середовища в
Львівській області надалі утриматися від вчи-
нення дій з віднесення висновків державної
екологічної експертизи до інформації, якій
може бути наданий гриф «ДСК» в Державно-
му управлінні охорони навколишнього при-
родного середовища в Львівській області.

Дане рішення є вкрай важливим для
громадськості, адже в Україні висновки
екологічної експертизи є основним та єдиним
джерелом інформації, в якому визначається
ступінь екологічного ризику і безпеки
запланованої чи здійснюваної діяльності;
оцінюється вплив діяльності об'єктів еко-
логічної експертизи на стан навколишнього
природного середовища, і якість природних
ресурсів; оцінюється ефективність, повнота,
обгрунтованість та достатність заходів щодо
охорони навколишнього природного серед-
овища при їхньому здійсненні.

Однак, починаючи з травня місяця 2006
року, Державним управлінням охорони
навколишнього природного середовища в
Львівській області висновки державної
екологічної експертизи відносилися до кон-
фіденційної інформації, якій може надавався
гриф «Для службового користування».

Такі дії Держуправління, в свою чергу,
потягнули за собою ряд обмежень з досту-
пу до такої інформації для громадськості.
Управління, закріпивши свою позицію у від-
повідних галузевих наказах, створило напро-
чуд дієвий «механізм невиконання» положень
Конституції України та Організації конвенції,
відстоюючи інтереси промисловості.

СБ ВИДІЛИТЬ УКРАЇНІ КРЕДИТ ДЛЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ ГЕС

Світовий банк вирішив виділити кредит
60 млн. доларів для здійснення другого
етапу реконструкції гідроелектростанцій.
Про це повідомив представник СБ, інфор-
мує proUA.

«Кредит видається на реабілітацію 3
Кременчуцьких гідроагрегатів і 3 гідроагре-
гатів на Дніпровській-2», — про це повідомив
представник СБ.

Кредит видається терміном на 12 років
з пільговим періодом 6 років.

РЕФЕРЕНДУМ У КАЛУШІ

У місті Калуші на Івано-Франківщині
одночасно з президентськими виборами
відбувся місцевий консультативний рефе-
рендум, на який було винесене таке питання:
«Чи вважаєте Ви, що територія міста Калуша
є зоною надзвичайної екологічної ситуації?».
«Так» відповіли 30 436 калушан або 97,27%,
повідомили у Калуській міськраді.

Міський голова Ігор Насалик сподіва-
ється, що «нарешті на екологічні проблеми
Калуша центральною владою зверне увагу» і
на те, що у держбюджеті-2010 окремим
рядком буде визначено фінансування на
вирішення нагальних екологічних проблем
міста Калуша.

ЗАБРУДНЕННЯ ЗАХІДНОГО БУГУ ЗДОЛАЮТЬ ЕКОТУАЛЕТИ?

Зменшити забруднення Західного Бугу львів'яни пропонують за допомогою двох екологічних проектів, йшлося на прес-конференції "Органічне землеробство та екотуалети – ефективні способи порятунку Західного Бугу", повідомляє УКРІНФОРМ.

Зустріч, організована Львівською міською організацією "Екотерра", об'єднала представників обласних осередків Державного управління охорони навколишнього середовища, Державної екологічної інспекції, виробничого управління водного господарства, української екологічної асоціації "Зелений світ". Її учасники розповіли про результати реалізації двох екологічних проектів, які зменшили забруднення Західного Бугу, та запропонували практичні напрацювання для подальшого послаблення антропогенного впливу на цю водну артерію.

Як повідомила президент міської організації "Екотерра" Наталія Чоловська, "упродовж 2009 року ми вивчали можливості зменшення впливу від промислової, сільськогосподарської та побутової діяльності людини на прибережні зони гирла річки Західний Буг. Цей проект ми реалізували в Кам'янсько-Бузькому та Сокальському районах Львівської області за фінансової підтримки коаліції "Чиста Балтика". Мета проекту – привернути увагу широких кіл громадськості до антропогенного впливу на водні ресурси, екосистему річки Західний Буг, та поширити інформацію про альтернативні методи господарювання, зокрема, органічне землеробство. У ході проекту було здійснено аналіз поверхневих вод у зазначених вище районах, організовано інформаційні семінари та екологічні уроки в низці шкіл. Також було встановлено екотуалет з роздільним збиранням сечі в школі села Забужжя Сокальського району. Ми переконались, що учні старших класів легко сприймають нове й готові пропагувати принципи збереження вод річок, створюючи екосанітарні умови, що зменшують потрапляння у води комунальних стоків. Це особливо важливо для сільської місцевості, де немає централізованого постачання води і каналізаційних систем".

В ОДЕСІ – ДОЩІ З КАЖАНІВ

В Одесі пройшов дощ з кажанів, які падали з неба просто на голови городянам, повідомляє proUA з посиланням на «Таймер». Кореспондента видання «Таймер» Віктора Шарікова буквально

засипало кажанами біля порогу власного будинку в селищі Котовського, йдеться у повідомленні.

За його словами, їх було близько двадцяти. Впавши на землю, рукокрилі перебували у вельми пригніченому стані. Деякі з них не подавали ознак життя.

Як стало відомо, аналогічні «дощі» спостерігалися і в інших районах міста.

Біолог Валентин Миколаїв розповів, що феномен має наукове пояснення: кажани, що не виспалися як слід, виходять із зимівлі у зв'язку з різким перепадом температур, коли після сильного холоду настає відлига. Впавши на землю, вони кілька годин відходять від сну. «Ну, це те ж саме, що вас розбудити о 4 годині ранку», – розповів фахівець.

НОВИЙ РІК Б'Є ПО КАРПАТАХ

Сьогодні закарпатці, та й не тільки, грубо порушуючи встановлений режим лісокористування, безжалісно вирубують ліси навколо берегів річок, навколо озер і водосховищ, тим самим завдаючи непоправної шкоди навколишньому середовищу. В умовах нинішньої економічної кризи, яка породила масове безробіття, таке явище, на жаль, набуває масовості.

– Боротися з незаконною вирубкою лісів, на жаль, дуже важко, – повідомляє начальник Ужгородського міського відділення ГУМВС України в Закарпатській області підполковник міліції Катерина Кийович. – Адже, через недосконале законодавство, браконьєрів не так легко притягнути до кримінальної відповідальності. Тому ужгородськими правоохоронцями, спільно з фахівцями з лісгоспу та відділу екологічної інспекції, систематично проводяться рейди та відпрацювання.

Напередодні новорічно-різдвяних свят, гостро стоїть проблема незаконної вирубки сосен: без лісорубочного квитка, не на тій ділянці, не в тій кількості, на яку було дано дозвіл. Щоб припинити нищівні вирубки «новорічних дерев», працівниками Ужгородського міського управління ГУМВС України в Закарпатській області правоохоронні заходи застосовуються до посадових осіб, обов'язком яких є безпосередня охорона лісу. За порушення норм рубочних витягів притягаються до адміністративної відповідальності. Щоб виявити лісових браконьєрів, спеціальні групи ужгородських правоохоронців і працівників лісгоспу чергують на вокзалах, трасах і ринках міста.

Тетяна Горянка, Вікторія Попович

ЗЕМЛЮ ЗАПОВІДНИКА ПРОДАЛИ

Глухівська міжрайонна прокуратура порушила кримінальну справу проти посадових осіб Глухівського управління земельних ресурсів, що узгодила рішення щодо продажу земельної ділянки в державному історико-культурному заповіднику Глухова (Сумська область), повідомляє видання ForUm.

Як повідомив Глухівський міжрайонний прокурор Костянтин Подлубний, після перевірки Глухівського міського управління земресурсів було виявлено грубе порушення вимог земельного законодавства.

За його словами, ще в лютому 1994р. постановою Кабміну в районі створено державний історико-культурний заповідник площею 75 гектарів. Режим використання заповідника і межі його зон охорони затверджені рішенням представника президента України в Сумській області у квітні 1994-го, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Посадові особи міського управління земельних ресурсів, тим не менше, погодили проект землеустрою, зазначив Подлубний. У результаті сесія міськради прийняла рішення про продаж земельної ділянки площею 560 кв. м для будівництва магазину непродовольчих товарів приватним підприємцем. Йому було незаконно видано державний акт на право власності на земельну ділянку, в результаті чого він виведений з власності держави. За словами Подлубного,

АВАРІЯ У ВОДАХ АНТАРКТИКИ

Як повідомляє AP з посиланням на природоохоронну організацію Sea Shepherd Conservation Society, швидкісний моторний човен екологів Ady Gil зіткнувся з китобійним судном поблизу бухти Співдружності (Commonwealth Bay).

Екіпаж човна було евакуйовано на інше судно природоохоронної організації.

Природоохоронна організація Sea Shepherd Conservation Society щорічно спрямовує свої судна у води Антарктики для того, щоб перешкоджати винищенню китів японськими рибалками.

Незважаючи на заборону на комерційний вилов китів, встановлений угодою 1986 року, Японія продовжує промисел, посилаючись на положення угоди, що дозволяє "проводити дослідження на китах з можливим летальним результатом", чим викликає критику з боку таких країн як, Австралія, Великобританія і Нова Зеландія, а також постійну увагу з боку екологів з усього світу.

За оцінкою японських риболовецьких асоціацій, щорічно виловлюються приблизно по 900 китів. Екологи стверджують, що це комерційний лов, а м'ясо китів надходить на ринки і в ресторани Японії.

ЯДЕРНИЙ МОГИЛЬНИК «СТОЛИЧНИЙ»

Парламент розглядає законопроект № 5050 «Про розміщення, проектування і будівництво централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій». Документ передбачає створення могильника ядерних відходів між населеними пунктами Стара Краснича, Буряківка, Чистоголівка і Стечанка Київської області. На думку ініціаторів документа, Київська область, як ніяка інша підходить для створення сховища.

— Я вважаю, що законопроект потрібен в сучасних реаліях. Адже українські АЕС возять відпрацьоване ядерне паливо для утилізації до Росії. Це економічно не вигідно. За допомогою могильника ми зможемо заощадити дуже багато коштів. Якщо хтось з цим не згоден і має свої аргументи, то ми готові вислухати кожного, — поділився з «Новою» Михайло Волинець, заступник голови Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики і безпеки ВР.

Незгодних із цим проектом, мабуть, набереться чимало. Особливо беручи до уваги «досвід» з утилізації ядерних відходів, який є в Україні, зокрема у Дніпропетровській області, що знаходиться нині на порозі екологічної катастрофи ...

Радіоактивні пляжі

Біля Дніпродзержинська рівень гамма-випромінювання перевищує допустимі норми у 20 разів! Причина всьому — відходи виробництва «мертвого» Придніпровського хімзаводу.

ПХЗ був створений у 1949 р. і до 1991-го займався збагаченням уранової руди для отримання спеціального концентрату (в самій руді міститься лише 0,7% урану). Після того як Україна відмовилася від свого ядерного статусу, необхідність у ПХЗ відпала сама собою. Але із закриттям підприємства відходи від виробництва так і залишилися в дев'яти сховищах, які, за свідченнями фахівців, знаходяться в жалюгідному стані. Найбільш небезпечними експерти вважають «Сухачевське» і «База С». Саме біля цих об'єктів екологи зафіксували 20-кратне перевищення норм радіаційного фону. Ситуацію ускладнює і те, що на ПХЗ не має охорони, його територія практично не огорожена. Закономірно, що з цього «заповідника» почали масово красти кольорові метали і труби. У результаті була повністю знищена система водонасосних станцій, що зрощували поверхню могильників,

не даючи можливості поширюватися радіоактивному пилу. Відкриті ділянки з високим рівнем гамма-випромінювань, що тут з'явилися, вчені називають «радіоактивними пляжами». Але ж біля самого заводу — сільськогосподарські угіддя. За приблизними оцінками, на цих полях осідає майже 30 т отруйного пилу на рік!

— Для того, щоб підтримувати безпеку сховища ПХЗ, повинна бути налагоджена система водопостачання. Однак її вже розікрали. Причому, як мені здається, тут замішані не прості люди. Адже товщина вкрадених труб становить 350-500 мм (загальною довжиною 51 км). Для цього потрібна спецтехніка та багато помічників, — розповів Віталій Купрій, голова правління громадської організації «Дніпродзержинський правозахисний союз». — Необхідно терміново провести дослідження поліетиленового шару дна і стінок самого сховища. Ми повинні переконатися, що радіоактивні відходи не потрапили в ґрунтові води і Дніпро.

До старості ніхто не доживає

Чи не допомогло в даній ситуації і те, що з обласного бюджету у 2008-2009 роках було виділено близько 80 млн. грн. Невідомо, куди саме пішли ці гроші і чому їх не вистачило навіть на те, щоб захистити територію ПХЗ.

— З дев'яти могильників найнебезпечніше місце — «Сухачевське». Справа в тому, що там вже відбулося забруднення ґрунту і залізничного насипу через відсутність захисного шару, — розповідають в обласній організації Партії зелених. — Рівень радіації в деяких місцях перевищує допустимий рівень. І це тільки те, що можна заміряти на поверхні. З часом, якщо нічого не робити, захисна плівка буде прогнати. І вся радіація вирветься назовні. Дніпродзержинськ і так називають містом вічно молодих, оскільки до старості ніхто не доживає ...

Тим часом представники МНС в області заявляють, що про ситуацію з могильниками у них немає ніякої інформації. Мовляв, реагувати вони можуть лише після того, як відбудеться катастрофа. Або ж тоді, коли місцева влада попросить у них допомоги. Але влада поки мовчить.

Проблему можна вирішити?

У Дніпропетровській облдержадміністрації визнають, що проблема дійсно є. За словами чиновників, робиться все можливе, щоб якомога швидше вирішити питання з небезпечними об'єктами.

— Сховища колишнього Придніпровського хімзаводу не є занедбаними. Вони розташовані на території Дніпропетровського району і знаходяться на балансі, відповідно, ДП «Придніпровський гідрометалургійний завод» та ДП «Бар'єр». У той же час, якщо ДП «Бар'єр» фінансується з держбюджету і провадить необхідні заходи з радіаційного захисту, то до діяльності підприємства «Придніпровський гідрометалургійний завод» є багато питань. Зокрема, щодо підтримки в належному стані території сховища відходів уранового виробництва «Сухачевське». Тому питання недопущення радіаційного забруднення навколишнього середовища і захисту населення прилеглих населених пунктів — одне

з першочергових. Було вжито заходів щодо забезпечення охорони та фізичного захисту небезпечних об'єктів заводу і режимної території. Також найближчим часом фахівці почнуть моніторити стан навколишнього середовища навколо об'єктів колишнього ПХЗ, — повідомив Віктор Сергєєв, заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації.

Постановою Кабміну затверджено Державну цільову екологічну програму приведення у безпечний стан уранових об'єктів виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» з орієнтовним обсягом фінансування з держбюджету в 84,3 млн. грн. Програма розрахована до 2014 р.

Чиновники і незалежні екологи поки не визначилися, що ж робити з закинутими сховищами. Одні переконують, що їх треба використати на повну і звозити туди частину радіоактивних відходів з інших підприємств. Інші наполягають на тому, щоб утилізувати всі відходи і знищити небезпечні об'єкти. Однак у такому випадку в Україні не залишиться спеціально відведених місць для поховання отруйних речовин. І їх доведеться шукати в інших регіонах.

Андрій Литвиненко, газета «Новая»

ЕКОЛОГІЧНЕ ЛИХО СОЛОТВИНА

У зв'язку із загостренням аварійної ситуації на державному підприємстві «Солотвинський солерудник» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова звернулася до Прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко з поданням щодо порушень конституційних прав на життя та здоров'я пацієнтів алергологічних лікарень і мешканців селища Солотвина Тячівського району Закарпатської області, повідомляє УКРІНФОРМ.

Як йдеться у повідомленні, ґрунтові води, постійно прибуваючи в шахти, поступово вимивають сіль та збільшують підземні порожнини. Внаслідок просідання ґрунту утворюються карстові провалля, розміри яких, за даними Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, з початку цього року зросли подекуди у 3-5 разів. Найбільша солотвинська яма сягнула 460 метрів завдовжки та 260 — завширшки. Експерти попереджають: немає жодних гарантій, що якоїсь миті чергова порожнина не поглине десятки будівель разом з людьми.

За попередніми оцінками, лише на ліквідацію існуючих провалин (загальний об'єм — два мільйони кубометрів) необхідно 180-200 мільйонів гривень. Загальна ж розрахункова вартість відновлювальних робіт у Солотвині становить нині майже 350 мільйонів гривень.

За відрахунками фахівців, реальна безпека нависла над 1200 солотвинцями — мешканцями майже трьохсот будинків, що опинилися в карстонебезпечній зоні. Стихія насувається також на дві загальноосвітні школи, лікарню, поліклініку, водоканал, об'єкти централізованого водопостачання та водовідведення, лінію електромереж, відділення поштового зв'язку та ін.

У ЛУГАНСЬКУ ПЕРЕРОБЛЯЮТЬ КАНАЛІЗАЦІЙНИЙ МУЛ

Вчені Луганського аграрного університету пропонують каналізаційний мул, що тонами накопичується на очисних спорудах, використовувати у будівництві. Виявляється, асфальт від такої добавки стає лише міцнішим, а цегла краще зберігає тепло. Але найбільший зиск — природі.

Каналізаційний осад, що утворюється після очистки стічних вод, складають просто неба, на спеціальних полях. Територія постійно розширюється, займаючи все більше цінної землі.

Біля Луганська каналізаційного мулу накопичилося вже більше ста тисяч тон. До того ж, ці відходи легкозаймисті, і їх складно загасити так само, як і торф. Свіжий приклад: цієї осені під Києвом, у Бортничаях, горіли саме такі поля. Тому у Луганському аграрному університеті вирішили відправити мул на переробку — допомогти одразу і екологам, і будівельникам.

Професор Луганського національного аграрного університету Геннадій Дрозд розповідає, що після певної обробки відходи перетворюються на порошок. Ним можна замінити один із компонентів асфальтобетону, який додають для міцності дорожнього покриття. Заради експерименту науковці разом з дорожниками заасфальтували 150 метрів автошляху, а також майданчик під важку техніку. Якість отримали відмінну, запевняє Геннадій Дрозд: «Ми отримуємо матеріал, який за своїми фізико-механічними властивостями в два, в три, в чотири рази кращий, ніж звичайний асфальтобетон».

За словами професора, порошок можна додавати не тільки в асфальт, а і в цеглу. Будматеріал виходить легший, в середині пористий, з доброю теплоізоляцією. При виготовленні такої цегли економиться до десяти відсотків енергоносіїв.

Бракує державної уваги

Доцент Луганського національного аграрного університету Роман Бреус на тему використання каналізаційного бруду захистив кандидатську дисертацію. Каже, подібні дослідження проводили білоруські вчені, але їх результати виявилися менш успішними.

«Республіка Білорусь проводила аналогічні, паралельно з нами, дослідження. Вони заклали експериментальні ділянки. Але в них серйозніше відношення до цього. Все було проведено на державному рівні. Єдине, що там показники гірші і технологія явно не доопрацьована», — розповідає Роман Бреус.

Луганські вчені вже отримали три патенти, проте далі справа не йде. Дорожники й раді були б узяти на озброєння цю технологію, але вона не сертифікована. Для цього потрібно сотні тисяч гривень. Науковці розраховують на увагу з боку держави. Однак поки що, безрезультатно.

Андрій Кузнецов, радіо Свобода.

У СТОЛИЦІ ЗБУДУЮТЬ ЗАВОД З ПЕРЕРОБКИ ВІДХОДІВ

Мер Києва Леонід Черновецький підписав розпорядження про будівництво III черги полігону №6 та заводу з переробки будівельних відходів.

Згідно з документом, профільні управління столиці мають розпочати проектні роботи з рекультивативної полігону великогабаритних та будівельних відходів № 6, що на вул. Червонопрапорній, 94-96.

Такі рішення прийняте у зв'язку з тим, що I та II черги полігону № 6 практично вичерпали свої можливості щодо захоронення відходів і постало питання про рекультивативну територію з можливим подальшим її використанням під промислове виробництво.

Згідно з розпорядженням, Головному управлінню комунального господарства КМДА доручено шляхом тендеру визначити генеральну проектну і підрядну організацію, одержати вихідні дані на проектування, забезпечити розробку і затвердження проектно-кошторисної документації.

Крім того, управління має підготувати та надати до Головного управління економіки та інвестицій КМДА інвестиційні пропозиції щодо включення об'єкта до проекту програми соціально-економічного та культурного розвитку міста Києва на 2010 рік.

“Українська правда. Київ”

УТИЛІЗУВАТИ СМІТТЯ ЧИ МИКОЛАЇВЦІВ?

Те, що звалище у Великій Коренісі, куди звозять сміття з Миколаєва, з наростаючою силою отруєє ґрунтові води і повітря, та що це до добра не доведе, сьогодні зрозуміло всім. Втім, це було зрозуміло і десять років тому. Сьогодні міська влада для вирішення цієї проблеми вирішила запропонувати нам так званий «сміттепереробний комплекс». Ані техніко-економічного обґрунтування проекту, ані інформації про його екологічну експертизу миколаївська громадськість так і не побачила.

Ефективність такого роду підприємств визначається на основі розрахунків економічного, екологічного та соціального ефектів. У статтях Сергія Ісакова, що були опубліковані в ряді регіональних газет, наведені факти, які свідчать про катастрофічні наслідки задуманого міською владою проекту для здоров'я і навіть життів миколаївців. Окрім того, автор довів і сумнівність суто економічної складової проекту.

Після цього я очікував, що міська влада разом з громадськістю почнуть конструктивне обговорення комплексної стратегії управління побутовими відходами. Куди там! Відповіддю стала стаття якогось Червяченка, директора компанії, що має намір побудувати цей самий «сміттепереробний комплекс».

Рівень аргументації Червяченка, і

його впливових лобістів, власне кажучи, і змусив мене висловитися.

Головний аргумент прихильників проекту полягає в тому, що він «як у Європі». Ось, мовляв, у центрі Відня теж стоїть сміттеспалювальний завод. Невже для повного щастя Україні не вистачає тільки сміттеспалювальних виробництв в центрі міст від столиці до Жмеринки і Хацапетівки? Чомусь при цьому замовчують про те, що проти керівництва цього віденського «дива» вже було два міжнародних судових процеси з приводу невідповідності екологічним стандартам? А технологія така, що додаткові витрати на зменшення викидів роблять завод нерентабельним.

Очевидно розуміючи, що директиву Європейського Союзу про перехід від сміттеспалювання на сміттепереробку від миколаївської громадськості не сховаєш, Червяченко сором'язливо називає своє дітище «контрольованою закритою операцією з утилізації сміття», аналогічною до тої, що є в Білефельді. Так, наче «термічна утилізація побутових відходів при температурі 850-950 градусів за Цельсієм» в Білефельді жодного відношення до сміттеспалювання не має!

Нам говорять і про те, що будуть використовуватися новітні фільтри та обладнання, що роблять викиди нешкідливими. Так, сучасні фільтри істотно зменшують викиди в атмосферу. Однак, останні дослідження екологів показують, що навіть, якщо димові гази будуть обмежено очищені, люди що проживають поблизу такого підприємства наберуть гранично допустимую дозу діоксиду, приблизно, за чотири роки. Експерименти, проведені в Швеції, показали, що концентрація діоксиду знижується в 2 рази на відстані в 25 кілометрів від найсучаснішого сміттеспалювального комплексу. На карті Миколаєва легко побачити, що таке 25 кілометрів від вулиці Комінтерну, де завод хочуть звести. Потрапивши в організм, діоксин залишається там довічно, поступово підточуючи імунну систему. У результаті — цілий букет різних захворювань, на першому місці з яких стоїть рак. Чи не тому і в Москві, на досвід якої так люблять посылатися в нашій міській владі, також відмовилися від сміттеспалювання на користь сміттепереробки методом гідросепарації, який, до речі, в 2,5 рази вигідніший з економічної точки зору.

Переконали, що якщо нам побудують завод, як в Білефельді, його вплив на здоров'я людей буде набагато гірший, ніж у Німеччині. По-перше, тому, що екологічні стандарти в Єврозоюзі набагато жорсткіші. По-друге, рівень корупції в Україні настільки високий, що порушення технології будівництва та експлуатації об'єктів занадто часто сходять з рук.

Останній аргумент прихильників проекту — його невелика вартість, а саме 20 млн. євро. У Німеччині, мовляв, такий же завод, тільки в 4 рази потужніший коштує 400 мільйонів. Цікаво, чому нам продають так дешево?

Ось, загалом, і вся аргументація лобістів сміттеспалювального проекту в старій котельні на вулиці Комінтерну, що стала надбанням гласності.

Георгій Рогов

ЗАГРОЗА КЛІМАТИЧНОЇ КАТАСТРОФИ І «ФАКТОР 4»

Те, що кліматичний саміт ООН у Копенгагені завершиться практично нічим, було зрозуміло, мабуть, ще до його початку. І не тільки тому, що надто різними були інтереси значної частини його учасників, — а передусім тому, що в останні десятиліття провідні політики та бізнесмени світу демонстрували просто-таки кричущу зневагу до висновків того комплексу наук, який умовно зветься «глобалістика». Саме зневага — тому що не помітити цих висновків було неможливо, принаймні на Заході, оскільки йдеться про авторитетних дослідників та резонансні публікації.

Проте, як писав у журналі «Сучасність» ще восени 2007 року член Римського клубу Богдан Гаврилишин, зорієнтовані на усталено-стандартні ринково-фундаменталістські концепції політики і бізнесмени вважають, що «є одна правда й один шлях до «ідеального» суспільства». Результат? Очевидний, писав Гаврилишин: «Над світом висять катастрофи: через зміну клімату (парниковий ефект), забруднення й надмірне використання питної води, знищення лісів, інших природних ресурсів. І все це — через брак політичної рішучості для реалізації політики сталого розвитку. Найбагатші країни (наприклад США) думають тільки про короткострокові економічні інтереси. Великі бідні країни, які швидко розвиваються, вважають, що мають право наддоганяти багаті, вживати більше енергії, інших ресурсів, чим ще збільшують екологічне перевантаження у світі».

А тим часом світова наукова думка заздалегідь запропонувала чимало шляхів для виходу з кліматично-екологічної кризи, що можуть задовольнити й об'єднати абсолютну більшість землян. Один із таких шляхів було окреслено групою дослідників, яка в 1990-х підготувала доповідь Римському клубові, пізніше видану окремою книгою. Це Ернст фон Вайцеккер, Ейморі Ловінс та Гантер Ловінс, а назва книги — «Фактор 4: подвійне багатство — половинні ресурси» (Factor Four: Doubling Wealth, Halving Resource Use — A Report to the Club of Rome. Ernst Ulrich Weizsacker, Amory B. Lovins, L. Hunter Lovins, Club of Rome. — Earthscan, 1998. — 224 p.). Головна теза їхньої концепції — сучасна цивілізація здатна кардинально змінитися на краще у всіх соціально-екологічних та економічних вимірах за порівняно короткий час. Як зазначає з цього приводу Богдан Гаврилишин, «ми могли б продукувати все те, що продукується тепер, на тому самому рівні якості, з тими самими функціями, але залучаючи тільки 1/4 ресурсів, використовуваних нині, зокрема 1/4 енергоносіїв. А це означало б кардинальне зменшення енерго- і матеріалоемності продуктів промисловості та сільського господарства, значне зменшення шкідливих викидів в атмосферу, зрештою — можливість здешевлення багатьох речей, що стали б доступними сотням мільйонів людей, отже — крок у подоланні бідності». Автори доповіді й книги використовують ключове поняття «ефективність ресурсів» і наполягають, що саме воно має лежати в основі соціоекономічних розрахунків та

практики. А відтак сучасний рівень технологій цілком достатній для того, щоб людство могло жити удвічі краще й витрачати удвічі менше, що різко зменшило б антропогенне навантаження на довкілля й сповільнило б або зовсім спиноло зростання глобальної температури, а тому — і кліматичні зміни.

«У минулому прогрес зводився до збільшення продуктивності праці. Ми ж, зі свого боку, вважаємо, що не менш важливо є продуктивність ресурсів, яка має стати предметом першочергової уваги... На Всесвітньому саміті в Ріо-де-Жанейро було ще раз підкреслено, що розвиток має відповідати такій умові, як стійкість, бути стійким. Саме на цей критерій спирається прогрес, в основі якого лежить «фактор 4». «...Країни, котрі підуть шляхом «революції ефективності», під оглядом міжнародної конкурентоспроможності не втратять нічого, але набудуть чимало, — пишуть автори доповіді та книги. — Це стосується не тільки промислово розвинених країн Півночі, але ще більшою мірою Китаю, Індії, Мексики чи Єгипту, тобто країн, що мають багаті й дешеві трудові ресурси і при цьому відчують енергетичний голод. Чому вони мають наслідувати приклад Сполучених Штатів і Європи, даремно витрачаючи свої енергетичні і матеріальні ресурси? Їхній шлях до успіху буде менш тернистим і більш безпечним, якщо в основі їхнього технічного прогресу лежатиме революція ефективності».

Автори доповіді наголошують, що причиною лих є свого роду «економічний туберкульоз», який ґрунтується на бездумному споживанні та розтраті ресурсів, на продовженні застарілої стратегії часів промислової революції, коли праця людини замінялася використанням ресурсів. «Вихід полягає у революційному зростанні ефективності використання ресурсів. Виправлення дисбалансу у використанні робочої сили та матеріалів, підвищення ресурсоефективності й відмова від непродуктивних витрат — усе це дає на практиці якнайширші економічні можливості. Лікування може пройти безболісно, справляючи благодійний вплив як на природні системи, так і на соціальну тканину світової цивілізації».

За підрахунками авторів, нераціональне використання ресурсів має грандіозні масштаби. Йдеться про десятки трильйонів доларів. «Вони викачуються із гаманців населення (особливо з бюджету сімей з низьким рівнем доходу), в результаті підривається основа наших ресурсів, отруюються вода, атмосфера, ґрунти і самі люди, падає зайнятість і стримується економічна активність... В основі лікування — точна наука, хороша економіка і здоровий глузд, а полягає воно в ефективному використанні ресурсів, у прагненні досягти більшого, а витрачати менше. Йдеться не про регрес, не про повернення до старих методів, а про початок нової революції, завдяки якій нам вдасться домогтися різкого підвищення продуктивності ресурсів».

На загал, концепція «фактору 4» ставить проблему кліматичних змін серед головних проблем загальної кризи цивілізації, які підлягають розв'язанню за допомогою її методів і рецептів: «Ресур-

соефективність може сприяти вирішенню таких серйозних проблем, як кислотні дощі і зміна клімату, знеліснення, погіршення родючості земель, переобтяження міських вулиць. Ефективне використання енергії поряд із продуктивним, стійким веденням сільського господарства, включаючи лісівництво, можуть створити умови, за яких до 90% сьгоднішніх екологічних проблем просто щезнуть, причому це не тільки не потягне за собою нових витрат, а й дасть за сприятливих обставин певний прибуток. Підвищення ефективності дозволить також вивільнити час для вдумливого, відповідального і послідовного осмислення глобальних проблем».

А часу для такого осмислення світової бізнес і політика не мають, унаслідок чого ігнорують науку, вважаючи її ледь не зайвим компонентом суспільного життя. Це добре показав Богдан Гаврилишин, окресливши одну з причин економічної кризи і несприятливих кліматичних змін: «Підприємства в багатьох країнах, особливо в США (але тепер уже не тільки в США), перебувають під сильним тиском потреби давати прибуток за короткий строк. А для серйозних змін треба на п'ять чи десять років ставити за мету не прибуток, а зовсім інше... І через те, що головною метою підприємства є збільшення вартості акцій акціонерів, тиск на управління, на директорат тих підприємств величезний. Вони мусять весь час показувати добрі фінансові результати. А це — шлях у безвихідь».

Тим часом вихід існує. За Вайцеккером, щоб розв'язати чинну глобальну кризу, слід, образно кажучи, повторно винайти демократію — але як усесвітню. Вона має стояти на трьох стовпах: перший — це чинні національні демократичні держави, які діють спільно, утворюючи на основі певних угод міжнародні структури; другий — це приватнокапіталістична економіка, яку, звісно, слід контролювати, але яка краща за решту економічних моделей; третій — громадянське суспільство, але вже не тільки у національних, а й у усесвітніх, міжнародних формах, на кшталт «Міжнародної амністії», «Лікарів без кордонів», «Грінпісу», Всесвітнього фонду дикої природи тощо. За якийсь час, вважає він, на цих стовпах (і на ряді інших) постане дієва глобальна демократія. І саме вона здатна «змусити ціни говорити екологічну правду».

Проте на сьгоднішній концепція Вайцеккера та його колег, розроблена вельми ґрунтовно, із залученням даних із різних сфер знань, продовжує залишатися на папері. Надто серйозно перебудови світової економіки та політики вона вимагає; а те, що навзаєм людство одержує шанс уникнути глобальної кліматичної катастрофи, раціоналізувати свої потреби і поліпшити рівень життя мільярдів жителів бідних країн, до уваги не береться. В Україні ж цієї концепції немає навіть на папері — ніхто з тих, хто має кошти, не перейнявся перекладом і виданням «Фактору 4», як і інших доповідей Римському клубу...

СПРАВУ ПРО ГОЛОДОМОР ПЕРЕДАНО ДО СУДУ

Генеральна прокуратура України передала справу про Голодомор 1932-1933 років до суду. Про це повідомив Президент України Віктор Ющенко під час спілкування з жителями Дрогобича Львівської області.

За його словами, у грудні Генпрокуратура передала справу про злочини 1932-1933 років до суду. «Справа про злочини 1932-1933 років з офіційним звинуваченням тих лідерів комуністичного руху, які були на той час, які були організаторами вбивств української нації, офіційно передана в український суд», — сказав Президент.

«І я сподіваюсь, що, можливо, через 77 років через український суд ми назвемо тих злочинців, які вбивали наших дідів і прадідів», — сказав В.Ющенко.

УПИРИ. «СПЕЦОТРЯД НКВД»

Семен Чиснок

Ми, нині живі, можемо і повинні нарешті сказати правду своєму народові і світові про загиблих, які прийняли мученицьку смерть лише тому, що любили Україну. Сьогодні наш народ дякує Богу за те, що ми маємо свою рідну Українську державу, яка стала самостійною і незалежною, дякуємо за те, що розірвав невилічницьку пута московсько-більшовицького деспота.

Ясна річ, не все поки що гаразд у нашій Державі, котру ми, немов зіницю ока, мусимо оберігати від одвічних ворогів і ніколи не забувати кривавих років більшовицького терору.

З нашої історичної криниці треба вичерпати багато солоної води від людських сліз. Треба скликати живих до тих криниць та спільних ям-могил, куди люті недолюдки скидали десятки, а то й сотні покалічених тіл наших батьків і матерів, братів і сестер, дідів і бабусь, і розповідати правду людям. Бо вороги наскидали їх понад сім мільйонів — цілі єгипетські піраміди горя та мук на родючих чорноземах України! І хоч як би дехто волів не загадувати про них, про ці жертви нашого народу, цього не дають зробити ріки невинно пролитої крові українського люду, загачені трупами наших рідних криниць. Скручені колючим дротом, по-садистськи замордовані жертви нелюдів-енкаведистів — в'язні дрогобицької, дубнівської, львівської, луцької і тернопільської тюрем.

Не дають нам нічого забути сотні жертв із відрубаними головами над самим берегом Дністра, що на Самбірщині, води якого й нині вимивають кістки та несуть у своїй каламуті хтосна-куди. І ніхто ніколи не довідається, до якого берега вони прибіють, де знайдуть ві-

жертви московських нелюдів

чний спокій. Ріка говорить не вмє. Земля ж сьогодні заговорила! Заговорили і криниці, загачені трупами, заговорила сумновідома Сафатова долина — страшна «Долина смерті», що на Млинівщині Рівненської області. Заговорили врешті люди, які були очевидцями й навіть учасниками тих уже далеких кривавих подій у часи відьомського розгулу більшовицьких вампірів. Півстоліття мовчала наша земля. П'ятдесят років паплюжили нас і наш рух на нашій землі московські зайди і місцеві яничари-запроданці. П'ятдесят років мовчав цей страшний клаптик землі, який люди прозвали Сафатова долина, — долиною смерті і нелюдських мук. Мовчали глибокі холодні криниці людського горя і сліз. Мовчали всі, бо такий був час.

Але героїчна боротьба і трагічна новітня історія українського народу зберегла гіркі свідчення про події тих років, коли під личиною бандерівців енкаведисти катували і знищували невинне населення. Це були загои зрадників українського народу — озброєних до зубів молодиків із навколишніх сіл — так звані «спецотряди», створені для винищення українського населення, для очорнення УПА й дискредитації національно-визвольного руху в Україні.

Такий «спецотряд» нічних упирів був зокрема організований на терені Демидівського району Рівненщини.

Розглядаємо старі знімки, де сфотографовані «упири» зі «спецотряда НКВД». Колишній учасник цієї боївки Федір Бурець каже:

- Так! Це він, начальник відділу по боротьбі з бандитизмом, допитував мене в бункері та приймав в цей «спецотряд». Цілу зиму мене тримали в ньому і до дрібниць випитували моє минуле. Нарешті вирішили, мабуть, що я «дозрів» для кайнової роботи. Мені дали псевдо «Шиска», взяли розписку про нерозголошення таємниці, що я є бійцем «спецотряда НКВД»...

Щоранку ми як звичайно молилися, вітали вигуком — «Слава Україні!» і відповідали — «Героям Слава!», співали «Боже великий єдиний, нам Україну храни», розмовляли по-українськи. Ніхто не міг навіть запідозрити, що ми не бандерівці.

На цій фотографії, — продовжує далі

кати-енкаведисти

Федір Бурець, — стоїть бойовик із села Свищева, а перед ним Андрій Круць, якого воїни УПА розстріляли за грабунки та вбивства мирного населення. У задньому ряду стоїть жорстокий садист і вбивця українських людей Сафат Панасюк. Донині його ім'я викликає жах у жителів сіл Калинівка, Ільнибоки, Миколаївка, Пащиха, Ігнатівка та інших.

- На моїх очах, — згадує житель села Демидівка Павло Пекарський, — убивця

Сафат жорстоко замордував у селі Рудках Андрія Кравчука та його рідного брата, у селі Лішня замучив сина Яковчука, а на хуторі Дублінському замордував політичного референта УПА «Байду» (Григорій Кравчук з Рудок).

П'ятсот людей своїми руками вбив цей нелюд, — говорить зі сльозами на очах Софія Волошково. Замучив він і мого рідного брата Антона Гудзюка, воїна УПА. Разом з ним закатав ще Артема Сидорука, Панаса Пащука, Віру Пащук та Івана Гутюка. Усі вони були воїнами УПА, скерованими в цю боївку, щоб з'ясувати причини масових убивств мирного населення, але ніхто з них не повернувся живим. Їх роззбріли, повиколовали очі, вирізали язика, вуха та носи, поламали руки й ноги і напівживих повкидали у криницю в «Долині смерті». Тільки в одному селі Парисі цей «спецотряд», очолений Сафатом Панасюком, умертвив тридцять чотири людини упродовж 1944-1946 років. Ось імена цих жертв: Павло Борделюк, Софія Борделюк, Любомір Воляннюк, Павло Вдович, Андрій Вдович, Петро Заморотько, Іван Гутюк, Богдан Зборовський, Надія Пащук, Олександр Пащук, Віра Пащук, Володимир Павлюк, Пантелей Пащук, Олексій Приндецький, Павло Приндецький, Марія Пащук, Панас Пащук, Михайло Пащук, Василь Левонтюк, Борис Левонтюк, Григорій Левонтюк, Юлія Столярчук, Пилип Самолюк, Володимир Сидорчук, Артем Сидорчук, Максим Кримінський, Василь Тселюк, Іван Тселюк, Володимир Чижук, Антон Гудзюк, Олексій Гундзюк, Петро Яшковський, Євген Чиж...

В «спецотряде НКВД» налічувалось більше п'ятдесяти осіб, добре озброєних, одягнених в обмундирування УПА із тризубами на шапках. Деякі із них ще сьогодні живі.

Що ж це за «Долина смерті» і чому нічні упири обрали це місце для захоронення своїх жертв?

Недалеко від Демидівки, під самим лісом, на межі Калинівки та Пащихи, проживали сім'ї польських колоністів. Вони й не гадали, що колись настануть жажливі часи, коли їхні садиби будуть спалені, вони разом з дітьми знищені, а їхні криниці з джерельною водою стануть братськими могилами, в яких недолюдки ховатимуть сліди своїх мерзенних злочинів.

Старші люди добре пам'ятають, як фашисти в ті роки спровокували кровопролиття між українцями і поляками. Тоді лилися ріки крові в ім'я фашизму, а 1944 року, коли повернулися більшовики, полилася невинна кров в ім'я комунізму. Тепер руками тих самих зрадників України — Сафатів, Чапель і їм подібних — вороги безжалісно нищили наших людей і загачували ними десятки страшних «долин смерті». Хай Бог вам буде суддею, прокляті матерями і сиротами убивці нашого народу.

далі буде

Редакція газети подає публікацію про злочини проти людяності московських загарбників в Україні

ВЧЕНІ ВИЯВИЛИ В ОКЕАНІ ТИСЯЧІ НЕВІДОМИХ ІСТОТ

Вчені, які проводили впродовж 10 років дослідження світового океану, виявили, що виявили близько 18 тис. нових видів живих істот.

Восьминіг зі «слонячими вухами», прозорий морський огірок і черв'яки, що живляться нафтою, — серед великої кількості невідомих науці істот, виявлених у світовому океані в ході міжнародних наукових досліджень, що зараз відбуваються.

Як йдеться в поширеній у Токіо доповіді, їх проводять в рамках 10-річної програми Опис морського життя, що здійснюється з ініціативи ООН і низки пов'язаних з нею організацій. До неї залучено понад 2 тисячі фахівців з 80 країн, які працюють над комплексним каталогом мешканців океану. Остаточну доповідь про ці дослідження передбачається опублікувати у жовтні 2010 року.

Нинішній звіт присвячений опису істот, що живуть на глибинах від 1 до 5 тисяч метрів — тобто в зоні вічної темряви. Дослідження велися за допомогою автоматичних камер, сонарів та іншої техніки. Всього експерти виділили й описали в цій доповіді більше ніж 17,6 тисяч істот. Значна частина з них живиться біологічними останками, що розкладаються біля дна.

Серед найбільш екзотичних знахідок — хробаки, які живляться нафтою з глибоководних родовищ, а також невідомий раніше науці восьминіг з плавцями у вигляді слонячих вух, виявлений у центральній частині Атлантики. Вченим вдалося навіть зловити одну таку особину довжиною два метри і вагою близько 6 кг.

На глибині 2,5 тисяч метрів у Мексиканській затоці виявлено раніше невідомий вид абсолютно прозорого морського огірка (трепанга) зі щупальцями. У зоні Нової Зеландії відкрито фантастичні за красою коралові сади, що розкинулися на глибині 1000 метрів.

Раніше вченим уперше в історії вдалося зняти живу латимерію. Цю рибу називають живою копалиною — вона практично не змінилася за останні 400 мільйонів років. Тривалий час їх вважали вимерлими. Але доісторичних риб таки знайшли у водах Індійського океану на великій глибині.

КОАЛИ МОЖУТЬ ЗНИКнути

Австралійські вчені стверджують, що через 30 років коали можуть цілком зникнути.

Про це свідчать результати дослідження, проведеного Австралійським фондом коал (Australian Koala Foundation), короткий перелік результатів якого надає BBC News.

За даними фонду, популяція цих тварин у дикій природі може бути значно переоцінена. Так, згідно з офіційною статистикою, популяція коал складає більше 100 тисяч особин, однак підрахунки фахівців фонду засвідчили, що в даний час на волі мешкає не більше 43 тисяч тварин.

Такі висновки вчені зробили за результатами масштабного дослідження, в рамках якого вони оцінювали чисельність популяції коал, використовуючи дані з 1800 регіонів.

ДИНОЗАВРИ МОГЛИ БУТИ ТЕПЛОКРОВНИМИ

Автори дослідження, опублікованого в журналі PLoS ONE, вважають, що динозаври могли бути теплокровними істотами.

Вчені з Вашингтонського університету в Сент-Луїсі вважають, що саме це дозволило їм домінувати на планеті протягом 160 мільйонів років, оскільки температура їхнього тіла мало залежала від погодних умов, а прискорений метаболізм допомагав не тільки швидко переміщатися, а й перечікувати холод.

До цього часу вважалося, що будучи рептиліями, динозаври були холоднокровними тваринами, температура тіла яких

контролювалася температурою навколишнього середовища. Це дозволяє сучасним ящерам істотно економити життєву енергію і знижує їх потреби в їжі, проте сильно обмежує ареал їх перебування.

Однак, сучасні птахи, яких вважають нащадками динозаврів, є теплокровними тваринами, а тому у вчених виникло питання про те, чи були динозаври також теплокровними.

Для цього команда Германа Понтцера проаналізувала енергетичні потреби доісторичних рептилій під час ходіння. Вчені припустили, що динозаврам під час переміщення, особливо при швидкому бігу в гонитві за здобиччю або для порятунку від хижака, повинно було вистачати багато енергії. Якщо ці енергетичні витрати перевищували ту кількість енергії, яку міг дати метаболізм холоднокровних тварин, значить динозаври були теплокровними істотами.

Під час багатьох попередніх досліджень вчені з'ясували, що енергетичні витрати на біг і ходіння чітко пов'язані з довжиною ноги — відстанню від кульшового суглоба до землі. На підставі цього параметра вчені сьогодні можуть вирахувати енергетичні потреби тієї чи іншої сухопутної тварини з точністю до 98%.

Крім того, команда Понтцера використала ще один вид аналізу: вчені на підставі скам'янілих останків динозаврів оцінили масу м'язів їх задніх кінцівок, на підставі чого також зуміли визначити енергетичні витрати рептилій на біг і ходьбу.

Після аналізу енергетичних витрат на переміщення динозаврів на підставі скам'янілих останків 13 різних видів доісторичних ящерів, вчені прийшли до висновку, що, як мінімум, п'ять з них напевно були теплокровними тваринами. Решта вісім видів також могли бути теплокровними, однак щодо цього у вчених не настільки багато впевненості.

Більше того, після проведення цього аналізу з'ясувалося, що судячи з еволюційного дерева динозаврів, здатність підтримувати температуру власного тіла могла бути у всіх динозаврів і передаватися цьому надряду тварин від загального предка. Саме ця обставина, на думку вчених, дозволила динозаврам широко поширитися по планеті і домінувати на ній протягом 160 мільйонів років аж до різкого і загадкового вимирання.

Смакотинка

Стегенця з майонезом

Склад: 6 курячих стегенець, 6 столових ложок майонезу, 1 велика цибулина, 3 столові ложки порізаної зелені, панірувальні сухарі, сіль і перець, 50 г вершкового масла.

Приготування: З'єднайте майонез, дрібно нарізану цибулю і зелень. Поперчіть і посоліть. Намажте цією сумішшю стегенця і обваліть їх у панірувальних сухарях. Вогнетривкий лоток змажте олією, викладіть в нього стегенця і запікайте в добре розігрітій духовці протягом 45 хвилин.

